

Besturen en Administratiën.

De Staatsraad, Commissaris des Konings in de Provincie Zeeland, brengt ter kennis van allen, die het zoude kunnen aangaan, dat de, in de Duinen nabij Breesand, plaats gehad hebbende oefeningen in het schieten naar de Schijf thans zijn geëindigd.

MIDDELBURG, den 27 September 1852.

De Staatsraad, Commissaris des Konings voornoemd,
VAN VREDENBURCH.

MINISTERIE VAN FINANCIËN.

PROVINCE ZEELAND. — KANTOOR MIDDELBURG.

AANBESTEDING.

Onder nadere goedkeuring van Zijne Excellentie den Heere Minister van Financiën, zal, op Woensdag den 6 October 1852, des voormiddags ten 10 ure, door den Ontvanger der Registratie voor de Geregte Akten, belast met het Domeinbeheer te Middelburg, ten zijnen Kantore, in de Pijpstraat, lett. N, no. 10 aldaar, al of niet in tegenwoordigheid van den Heere Directeur der Registratie en Domeinen voor de Provincie Zeeland, bij Inschrijving worden aanbesteed:

Enige Werkzaamheden aan de Achterkelders nos. 28a en 28b van het groot Magazijn, genaamd het Oost-Indisch Huis, te Middelburg, wijkomende in de Breesstraat, met de levering van al de vereischte Materialen.

De Inschrijvingsbiljetten zullen, behoorlijk en duidelijk op Zegel geschreven en ondertekend, moeten bevatten de Namen, Voornamen en Woonplaatsen van den Aannemer en zijne Borgen, voluit geschreven, alsmede de Aannemingsom in Schrijffletters, en zullen verzegeld, uiterlijk vier-en-twintig uren vóór het uur der Besteding, aan bovengemeld Kantoor moeten zijn bezorgd.

Het Bestek en de Voorwaarden liggen ter lezing ten Raadhuis dezer Stad, ten Kantore van den Ontvanger voornoemd, mitgaders bij den Opsigter der Domaniale Gebouwen G. H. GRAUSS, bij wien tevens nadere informatie te bekomen zijn, terwijl de noodige aanwijzingen in loco op Zaterdag den 2 October 1852, des voormiddags ten 10 ure, zullen geschieden.

De waarnemende Ontvanger voornoemd,
S. LOKE.

VERPACHTING

GEMEENTE-EIGENDOMMEN.

De Burgemeester en Wethouders van Middelburg maken bekend,

Dat op Donderdag den 21 October 1852, des middags ten twaalf ure, op het Raadhuis, zal worden overgegaan tot de Openbare Verpachting van:

1. De Stads Koortmolens.
2. De Gras-etting van de beide Leidijken van het Havenkanaal.
3. De Gras-etting van het voormalig Oostkerkhof.
4. Het Gebouw der voormalige Veersche Poort.

Terwijl de conditiën van Verpachting, tot een en ander betrekkelijk, van heden af, op de Secretarie ter lezing liggen.

MIDDELBURG, den 24 September 1852.

De Burgemeester en Wethouders voornoemd,
PASPOORT VAN GRYPSKERKE,
De Secretaris,
M. F. LANTSHEER.

GEMEENTERAAD.

De Burgemeester van Middelburg maakt bekend, dat op Woensdag den 29 September 1852, des namiddags ten 6 en ure, eene openbare zitting van den Gemeenteraad zal plaats hebben.

MIDDELBURG, den 27 September 1852.

De Burgemeester voornoemd,
PASPOORT VAN GRYPSKERKE.

Binnenlandsche Tijdingen.

MIDDELBURG, 27 September.

Bij de, op den 25 dezer, alhier gehoudene aanbesteding van werken ter voortzetting der oeververdediging bij Neuzen, zijn deze aangenomen door den heer J. J. van Uije alhier, voor f 33,800.

Tenzelfden dage heeft de herbesteding plaats gehad van vijf perceelen der op den 11 dezes bestede aardewerken tot verbetering der zeedijken van calamiteuse polders, welke alstoen voor f 21,350, en thans voor f 22,450, door verschillende aannemers, zijn aangenomen.

— Het Nederlandsch eskader, onder bevel van den schout-bij-nacht Bouricius, was den 23 dezer, wegens windstilte, te Dover voor anker gekomen.

— Verleden donderdag arriveerde, met de stoomboot de Stad Vlissingen, van Antwerpen komende, te Neuzen, de kunstschilder Louis van Kuyck, élève van Wappers, naar wij vernemen van wege H. M. de koningin Victoria belast met het vervaardigen van de navolgende teekeningen: Het gezigt der hoeve, even buiten de fortificatiën van Neuzen gelegen en bewoond door de wed. de Feyter. Het voertuig, zonder verfraaijing aan te brengen, waarmede H. M. derwaarts gereden is, en het portret van de familie der weduwe, bestaande in de oude weduwvrouw, haren zoon Pieter, zijne schoone zuster en beide nog jonge kinderen.

— Laatstleden vrijdag is te Wilhelminadorp, onder voorzitting van den hoofd-commissaris, mr. G. A. Fokker, eene algemeene vergadering gehouden der vennoten der Zeeuwsche maatschappij voor meeskrappereiding, tot het doen der rekening. Op deze bijeenkomst waren ruim 50 aandeelhouders tegenwoordig, die, volgens art. 22 der statuten, 77 stemmen

uitbragten. Verscheidene belangrijke zaken werden aldaar behandeld, en, naar aanleiding van art. 10 der statuten, werd jhr. W. D. de Jonge, die als hoofd-commissaris moest afreden, als zoodanig herkezen. Ter dezer gelegenheid werden de vergaderde vennoten in de gelegenheid gesteld, deze belangrijke fabriek in alle bijzonderheden te bezigtigen, hetwelk met veel belangstelling en voldoening is geschied.

— Uit Vlissingen 24 september meldt men ons het volgende:

„De liedertafel Polyhymnia alhier bragt heden een laatst vaarwel aan haren voorzitter, den wel-ed. gestr. heer F. H. L. van Glansbeek, kapitein der artillerie, die door zijne verplaatsing naar Gorcum, tot leedwezen der leden, verpligt werd zijne directie en lidmaatschap neder te leggen.

„Erkentelijk voor hetgeen door den heer van Glansbeek, zoo aan de oprigting als aan den bloei der liedertafel, gedurende zijn verblijf alhier is toegebracht, werd hem door de liedertafel het lidmaatschap van eer aangeboden, nadat hem eene zilveren medaille was vereerd, welke aan de eene zijde het stedelijk wapen, met de woorden: „de liedertafel Polyhymnia te Vlissingen”, en aan de keerzijde eene Apollo-lier, met het randschrift: „hulde aan haren directeur F. H. L. van Glansbeek, 24 september 1852”, bevat, en den vervaardiger, den heer A. M. Kalbfleisch alhier, alle eer aandoot.

„Tot aller genoegen bewees de te dezer stede bestaande Harmonie genoemd den heer de verpligtendste oplettendheid, door het brengen eener serenade, gedurende de bijeenkomst, waardoor een duidelijk bewijs geleverd werd, hoe de beoefening der edele toon- en zangkunst eenen broederband verwekt, die het maatschappelijk leven veraangenaamt en eene gepaste, tevens de goede zeden bevorderende uitspanning, geeft.

„De liedertafel verliest in den heer van Glansbeek een steun, welke zich zeer zal laten gevoelen. Behalve dat hem de naam van een goed dilettant mag worden toegekend, komt hem de lof toe, dat hij steeds minzaam en welwillend met de leden der liedertafel omging.

„Wij hopen echter, dat de liedertafel zich door dit verlies niet zal laten ontmoedigen, maar met dezelfde lust en ijver, als tot dus verre, zal blijven voortgaan, waartoe wij haar de noodige kracht en medewerking toewenschen, ons vleijende, gedurende het aanstaande winter-seizoen weder gelijk vroeger eenig muzikaal genot door haar te zullen mogen smaken.”

— Men meldt uit Hulst den 22 dezer:

„Gisteren is, ten gevolge van den hevigen wind en het hooge water, de zeedijk aan den nieuw ingedijkten polder voor de gemeente Graauw en Langendam, in de nabijheid der nog niet voltooide sluis, doorgebroken. Eene partij kalk en andere materialen zijn door het water weggespoeld. De gezamenlijke schade hierdoor veroorzaakt wordt begroot op f 2000.”

— De Staats-Courant behest het volgende besluit betrekkelijk den hoogen raad van adel:

Wij Willem III enz.

Hebben besloten en besluiten:

Art. 1. Met den laatsten dec. 1852 den werkring van den hoogen raad van adel te beperken, tot het geven van advies over aangelegenheden, den adelstand betreffende, in de gevallen waarin daaromtrent door onzen minister van binnenlandsche zaken aan ons zal moeten worden gerapporteerd, en de overige werkzaamheden van den raad op te dragen aan het departement van binnenlandsche zaken.

Art. 2. Met die dagteekening aan den secretaris van den hoogen raad van adel, jhr. R. A. baron van Hoëvell Neyenhuis eervol ontslag te verleenen, en voorts gelijk ontslag te verleenen aan de verdere beambten bij dien raad, L. van Welveld, adjunct-commiss. J. H. Jalink, klerk, A. G. Zitrcher, wapenteekenaar, B. van Holten, kamerbewaarder, en J. A. Dornbach, bode; met behoud van hunne aanspraken op pensioen of wachgeld.

Art. 3. Met ingang van den 1 januarij 1853 jhr. mr. W. J. baron d'Abblang van Giessenburg, thans lid van den hoogen raad van adel, uit welke betrekking hem, met die dagteekening, eervol ontslag wordt verleend, te benoemen tot referendaris bij het departement van binnenlandsche zaken, tevens belast met de functie van secretaris van den hoogen raad van adel, onder bepaling, dat met die dagteekening zal eindigen het genot van het hem nu toegekend wachgeld.

Art. 4. Te benoemen, met den ingang van den 1 januarij 1853, de heeren jhr. mr. R. A. baron van Hoëvell Neyenhuis en jhr. mr. L. N. baron van der Goes van Dirksland tot leden van den hoogen raad van adel, blijvende het voorzitterschap van den raad opgedragen aan jhr. mr. L. de Witte van Citters, onder bepaling, dat de hoofd-ambtenaar van het departement van binnenlandsche zaken, die met de werkzaamheden van den raad, welke volgens art. 1, aan dat departement overgaan, onder den minister zal zijn belast, steeds het secretariaat bij dien raad zal bekleeden.

— Men schrijft ons uit 's Hage 25 september:

„Men blijft zich hier verdiepen in allerlei gissingen omtrent het toekomstig lot van enkele leden van het ministerie. Aan de zoo verschillende geruchten, die daaromtrent loopen, valt weinig geloof te hechten. De weldra aan te vatten loop der werkzaamheden bij de tweede kamer zal spoedig doen zien, wat van al die geruchten al of niet waar is geweest.”

— Z. M. heeft den heer mr. W. H. Dullert, de eerste op de lijst geplaatste candidaat, tot voorzitter van de tweede kamer der Staten-Generaal gedurende de tegenwoordige zitting, benoemd.”

— Bij besluit van 22 september jl. zijn de officieren van gezondheid 3de klasse, H. Wortman en van den Hoek, op hunne aanvraag, op grond van lichaamsgebreken, op pensioen gesteld.

— Naar men verneemt zal de minister van financiën heden (maandag), aan de tweede kamer der Staten-Generaal,

namens den koning, aanbieden de ontwerpen van wetten, makende de Staatsbegrooting van ontvangsten en uitgaven over 1853.

De tweede kamer is tegen heden morgen ten 11 ure bijeengeroepen. Men verwachtte dat de commissie, tot het opstellen van een ontwerp-adras in antwoord op de troonrede, alsdan dat ontwerp ter tafel zou brengen.

— Door den minister van marine wordt, in dato 's Gravenhage 13 september, bekend gemaakt, dat de onderscheidene Scheldeloodsen admisse is verleend tot het loodsen van schepen uit zee naar de reede van Brouwershaven, ten einde dit zeegat van de zuidzijde met hunne vaartuigen tot slootening der loodsboten te dekken, om de derwaarts bestemde schepen te kunnen bedienen, in het geval dat de aldaar kruisbeurt hebbende Goereesche loodsboot niet in het gezigt mocht wezen, gerekend van de lijn, loopende van het draaiuur van Schouwen, in de rigting van het westen per regtlijnend kompas; welke lijn alsoo met opzigt tot de bewaking van het zeegat van Brouwershaven, tijdelijk, is aangenomen als de noordelijke grens van den kruispost der loodsvaartuigen der monden van de Scheldt.

Buitenlandsche Tijdingen.

Engeland. — Londen 23 september. Thans zijn van regeringswijze de volgende benoemingen bekend geworden. Lord Hardinge, opperbevelhebber des legers; kolonel Airey, militaire secretaris; lord Fitzroy Somerset, grootmeester van de artillerie; lord Combermere, constable van den Tower; de hertog van Northumberland en de marquis van Londonderry, ridders van den kouseband; lord Derby, bewaarder der vijf havens; prins Albert, kolonel der grenadiers van de garde; prins George van Cambridge kolonel van de fuseliers der garde.

Duitschland. — Weenen 23 september. Van welonderdige zijde verzekert men thans, dat de Oostenrijksche regering het plan niet heeft om de lol-conferentie te Weenen weder op te vatten, maar veeleer de onderhandeling in Frankfurt te doen voeren, ingeval Pruisen zich niet met de geëaliseerden vereenigt.

— De graaf van Chambord vertrekt in de volgende maand naar Venetië. Te Weenen zijn verscheidene Fransche legitimisten aangekomen, om den graaf op zijn verjaardag, 29 dezer, te begroeten.

Berlijn 25 september. Heden gaat de koning naar Oldenburg op reis. Over de Pruisische grenzen zal Z. M. in cognito onder den naam van graaf von Zollern reizen.

— Men wil, dat bij de aanstaande kamer-zitting eene absolutistische partij zich zal doen gelden en de regterzijde der kamer zal vormen.

— De verkiezingen voor de tweede kamer zullen eerst in de tweede helft van oktober plaats hebben.

Frankrijk. — Parijs 24 september. Den 17 dezer heeft Lodewyk Napoleon te Roannes een decreet uitgevaardigd, waarbij hij matiging verleent om, naar het voorbeeld van de Nederlanden en van Engeland, entrepôts op te rigten. In deze magazijnen zal ieder, zoo wel de voor eigen rekening handelende arbeider als de groothandelaar, zijne waren en goederen in dépôt kunnen leggen, waarvoor hun warrants of bewijzen zullen worden afgegeven, die de houder of eigenaar, door ze als eenen gewonen wissel te endosseren, zal kunnen verkoopen en alzoo in den handel brengen. Grootte voordeelen moeten daaruit voortspruiten voor den arbeider en handelaar tevens, die, wanneer zij hunne goederen niet gereedelijk kunnen verkoopen, ze in de entrepôts nederleggen en voor de waarde van het verhandelbare papier, dat zij daar ontvangen, hunne zaken kunnen voortzetten. Voor het aanleggen van het eerste dezer entrepôts is aan de heeren Cusin, Legendre en Duchesne de Vere concessie verleend, en wel te Parijs, op de gronden nabij de Placé de l'Europe. Alle noodige waarborgen zullen van wege den staat gegeven worden, terwijl, hoe ook de stand van zaken zij, en welke onverwachte gebeurtenissen er ook mogen plaats grijpen, de goederen, in deze magazijnen gedeponneerd, zullen worden beschouwd te behooren aan onzijdige personen of natien.

Er is heden eene brochure verschenen onder den titel van: *De herstelling des keizerrijks*. Daarin wordt niet meer of niet minder staande gehouden, dan dat Lodewyk Napoleon in een enkel persoon al de hoedanigheden vereenigt van: Colbert, Richelieu, Pascal en keizer Napoleon I.

— In de Patrie leest men heden het volgende bericht: „Zijne keizerlijke hoogheid, de prins-president der republiek, heeft het paleis van Maudom tijdelijk ter beschikking gesteld van prins Jérôme Napoleon.”

— De dagbladen melden heden, dat het jongste decreet des presidents niet beschouwd moet worden als eene definitieve afbreking der handelsbetrekkingen tusschen Frankrijk en België. De Presse zegt heden, alle vrees voor oneenigheid tusschen Frankrijk en België is thans verdwenen. Ook de Patrie verzekert in een lang artikel, dat de betrekkingen tusschen beide landen vriendschappelijk blijven.

— De heer de Persigny is te Parijs teruggekeerd; hij heeft den president bij zijn vertrek uit Lyon verlaten.

— De heer Ducos, minister van marine, is te Toulon aangekomen.

— Het dagblad van de Nièvre meldt, dat 52 gemeenten van het arrondissement Corne besloten hebben de buste van den president op de mairie te doen plaatsen.

— Van regeringswege is eene som van 12,000 francs geschonken, om de ongelukkigen in den boven- en beneden-Rijn, die door de overstroming geleden hebben, te hulp te komen. Ook is een crediet van 100,000 fr. toegestaan, om de noodigste werken tot waterkeering dadelijk te beginnen.

— Meijfvrouw de Luzy, de gouvernante der kinderen van

de hertogin de Praslin, die tijdens het beruchte proces zulk eene traurige vermaardheid verwierf, is met een paar van Engeland in het huwelijk getreden,

België. — Brussel 24 september. De september-feesten worden door het schoonste weder begunstigd. De koning en de prinsen hebben de opening van de tentoonstelling van bloemgewassen en de inwijding der nieuwe kazerne du Petit Chateau bijgewoond.

— Het congres van geneeskundigen heeft gisteren zijne werkzaamheden ten einde gebracht.

— De prins en prinses Murat zijn op de reis naar Duitschland te Brussel aangekomen.

— Prins Hendrik der Nederlanden wordt heden te Antwerpen verwacht.

Zetijdingen.

VLISSINGEN 26 september. Het Engelsche barkschip *Bolivar*, van Dundee, kapt. J. Peat, van Antwerpen in ballast naar Newport bestemd, verleden maandag alhier uitgezeild, is dingsdag, met verlies van zeilen en contrariëwind, uit zee teruggekeerd. Een paar uren later sloeg hetzelfde op deze reede van zijne ankers en ligt thans beoosten Neuzen tegen de schorren op het strand.

VEERE 27 september. Den 23 dezer zijn naar Antwerpen gezeld: *James en Emma*, kapitein Nordfolk, en *Elisabeth en Mary*, kapitein Swan, beide van Londen, met guano: den vorigen dag met storm als bijleggers alhier binnengekomen. Den 24 uitgezeild: *Elswick*, kapitein Brown; den 25, *Adolf Eduard*, kapitein Horn, en den 26, *Mary Dorothea*, kapitein Howard, alle drie van Middelburg naar Newcastle, met ballast.

Advertentien.

DORDRECHT, den 25 September 1852.

Heden beviel van eene **Dochter**, Vrouwe C. A. VAN DEN BRANDELER, geboren SCHORER.
Eenige kennisgeving.

Heden overleed alhier Mevrouw A. M. J. BROUSSON, in den ouderdom van 70 jaren, hartelijk geliefde Zuster van **MIDDELBURG, A. H. BROUSSON,**
den 24 September 1852. Wed. BERKHÖFF.
Eenige kennisgeving.

Heden overleed, tot diepe droefheid van mij en mijne Kinderen, mijne geliefde Echtgenoot, **MARIA ELISABETH HIBON**, in den ouderdom van 71 jaren, na eene zeer gelukkige Echtvereniging van 51 jaren.
MIDDELBURG, J. A. AUBRY.
den 25 September 1852.

Heden overleed ons jongste Kindje, **MAGRIETHA MARIA**, in den ouderdom van ruim vijf maanden.
MIDDELBURG, W. DEKKERS,
den 27 September 1852. **M. J. DEKKERS,**
geb. LIEVENSE.

Gevoelig voor de vele bewijzen van deelneming, op mijn **Tachtigsten Jaardag** (Vrijdag 24 September) ondervonden, betuig ik allen daarvoor mijnen opregten dank.
MIDDELBURG, P. DE CLOEDT.
den 25 September 1852.

Geregte Aankondiging.

Bij Exploit van den Deurwaarder **PETRUS FRANCISCUS VAN DEN BROEK**, te Breda, in dato 22 September 1852, geregistreerd, heeft de Hoog Welgeboren Vrouwe Jonkvrouwe **GERARDINA ADRIANA PETRONELLA SNOUVOEK HURGRONJE**, Echtgenoot van den Heer **DIRK JOHANNES YSERMAN**, Kapitein bij het 7de Regiment Infanterie, liggende in garnizoen te Breda, na daartoe, overeenkomstig de Wet, verlof te hebben verkregen, tegen haren genoemden Echtgenoot een Regtsgeeding tot scheiding van Tafel en Bed aangevangen, en daarbij tot haren Procureur aangesteld den ondergeteekende, **PIETER REKKER**, wonende te Middelburg, onder de Abdijpoort, wijk A, no 49.
MIDDELBURG, den 27 September 1852.
P. REKKER, Procureur.

De betrekking van **BINNEN-VADER** en **MOEDER**, in het Gesticht No. 1. (*Gasthuis*) vacant geworden zijnde, zoo worden de Ingezeten den dezer Stad, die daarnaar zouden verlangen te dingen, mitgenoodigd, om hunne aanvragen daartoe, onder overlegging der noodige getuigschriften, vóór den 1 October eerstsk., schriftelijk in te dienen en te bezorgen aan bovengemeld Gesticht, aan het adres van het Collegie van Regenten over de Godshuizen.

Uit de hand te koop een **PAKHUIS**, staande op de Bree, letter E, no. 278, des verkiezende met daarinliggende Goederen. Adres Seisstraat, Q, 14.

STEENKOLEN.

In lossing Schipper **DE GROOT**, met **Fleu Galletten** voor **H. J. DRONKERS.**

Magazijn van Russische en Amerikaansche Pelterijen,

van **AMSTERDAM.**

De ondergeteekende heeft de eer te berigten, dat hij hier aangekomen is met een groot en zeer exquis assortiment **Russische en Amerikaansche Pelterijen**, waaronder Chinchilla, Edel- en Steinmarder, Petit Gris; Marderbrulé Wertse; Muscus, Jenotte, Harmelijn, Grijsje Lapé en Zwanendonse Victorines, Boassons en Mofsen, Donse, Ring en gevulde Colliers, Voet-stoven, Manchetten, solide op- en onopgemaakte Astracan Jaskragen, bonte Schoenen enz. enz.

Hij noodigt het geëerde Publiek uit zijn Magazijn te bezoeken, zich vleedende dat hij, zoo door de deugdelijkheid zijner Goederen als door ruime keuze, en niet minder civile prijzen, zich de goedkeuring en tevredenheid zal verwerven van hen, die hem met hunne tegenwoordigheid zullen vereeren. Is uitgekapt in het *Nederlandsch Logement* in de Abdij, alwaar hij slechts weinige dagen zal vertoeven.
MIDDELBURG, 27 September 1852.
D. J. SANGER, Mr. Bontwerker.
NB. Heeren Winkeliers genieten extra rabat.

Eene **Huishoudster**, van middelbare jaren, op eene der Dorpen in dit Eiland benodigd, tegen November aante staande. Adres met gefrankeerde Brieven onder de letter X, bij de Uitgevers dezer Courant.

Tegen October of November eene **KEUKENMEID** benodigd. Adres bij de Uitgevers dezer Courant.

Tegen November eene **KEUKENMEID** benodigd bij Doctor **DE MARRÉE.**

Eene Burger **DIENSTMEID** en een aankomend **MEISJE** benodigd, met November; adres bij J. C. en W. **ALTORFFER.**

Aan de Redactie van de Middelburgsche Courant.

Het nieuwe Week- en Advertentieblad, de Ekster, nam in zijn no van den 28 augustus jl., no. 157, een stuk op, getiteld: „Het lot der weezen,” gedagteekend V..... met de letter R. Dit stuk, zoo onbekoekt en zonder kennis van zaken, als beleedigend voor de personen daarbij betrokken en aangewezen, lokte mijne mededeeling uit van een gesprek over dat onderwerp, tusschen twee burgers van deze stad, aan de redactie van hetzelfde blad, om het onder de oogen te brengen van hen die het eerste hadden gelezen. In haar no. van 8 september, no. 160, berigtte de redactie de zamenpraak tusschen Jan en Piet te zullen plaats, wanneer de inzender zich zoude noemen. Ik voldeed dadelijk hiaraan, doch het stuk werd echter niet geplaatst. Eindelijk op mijne vraag naar de reden dezer vertraging, ontvang ik onder dagteekening van heden het berigt, dat gezegde zamenpraak NIET zal geplaatst worden, daar zij, volgens het gevoelen der redactie, tegen een allezins geacht persoon, en wel onverdiend, gericht is.

Ik wil geen oordeel uiten over de handeling der redactie van den Ekster, die telkens zijne bladen dienstbaar maakt om geachte personen, te dikwerf onverdiend, te bespotten en te verguizen: dezelve is zoo zeer in strijd met het tegenwoordig voorgeven, als de openlijke verklaring in no. 160 om de zamenpraak te zullen plaats, met het tegenwoordig afwijzend besluit. Waar daden spreken, zijn geene woorden van nooden.

Laat de redactie zich ook soms door zekeren invloed beheerschen? Was de aankondiging tot plaatsing een valstrik, tot het leeren kennen van namen? Ook deze vragen wil ik niet beantwoorden. Genoeg, de handeling der redactie doet mij, moer dan ooit, prijs er op stellen, dat de door mij ingezonden zamenpraak bekend worde als tegenhanger tegen het beleedigende stuk van R, in den Ekster van 28 aug. jl.

Wie de schrijver R. is, weet ik niet, maar alzoobij de zamenpraak geen bepaald persoon wordt aangeduid, zoo min door toespeling op uiterlijk als op woonplaats of betrekking, bij den Ekster zeer gebruikelijk, kan ik niet inzien, dat eenig geacht persoon onverdiend zich daardoor kan gecompromitteerd rekenen. De zamenvoeging en strekking der volzinnen van R, schijnen over hem en zijn geschrift bij de zamenpraak het oordeel te hebben geleid.

Wanneer aliedon, mijne heeren, met mij in dit stuk niets onvoorzams zien, dan verzoek ik aliedon beleefdelijk hetzelfde onder de ingezonden stukken in uw dagblad op te nemen, zoowel ter bevordering van het doel, uit de zamenpraak blijkbaar, als om de strekking van een blad te doen kennen, dat zich wel tot verkeerde beoordeelingen en beleedigingen leent, maar billijke teretwijzing en verdediging afwijst.

Mogt hieraan niet kunnen worden voldaan, dan verzoek ik u hetzelfde voor mijne rekening als advertentie te plaatsen. (*)

Ik heb de eer met achting te zijn
VLISSINGEN, Uwen bij u bakenden Dw. Dienaar,
den 22 September 1852. **W.**

Fragment uit een Gesprek van twee Vlissingche Burgers.

PIET. Wel JAN, dat doet mij eens regt genoegen; dat gij mij eens komt opzoeken; gij hebt het mij al lang beloofd, maar ik weer het gij kunt ook niet altijd weg, als ge wilt.

JAN. Ja Vriend, belofte maakt schuld, en toen ik van avond te huis kwam vond ik alles overstuurd door de schoonmaak, als gevolg van den nieuwen bouw; ik dacht alzoob, laat ik nu mijn vriend PIET eens bezoeken; hij heeft mij al zoo dikwerf gevraagd, en het zoude wel staan, of ik de kennis niet wilde onderhouden.

PIET. Dat is regt goed. Zeg eens vrouw, haal vlug een lekkere kruik bier, en zie hier een pijp, steek gij mijn vriend, in afwachting, er den brand eens in, en dan gaan wij op ons gemak zitten praten.

JAN. Wel PIET, wat laat gij bij mijn binnenkomen, met zooveel aandacht, dat gij mij nauwelijks hoort; het geelook wel eene courant.

PIET. Hoor eens: voor een ander zou ik het niet willen weten, maar wij kennen elkander te goed, om er niet voor uit te komen. Het was de Ekster. Mijn buurman, de kruidenier, leest dat blaadje trouw, en wanneer er dan zoo iets instaat, dat bijzonder zijn aandacht trekt, dan geeft hij het mij wel eens, en zoo was ik dan nu ook, bij uw binnenkomen, bezig met het lezen van een in no. 157 opgenomen ingezonden stuk, over de dezer dagen plaats gehad hebbende opzending van weezen uit Vlissingen naar een der kolonien van de Maatschappij van Weldadigheid. Het staat fiks op zijn pooten, en de schrijver R. uit V..... is toch maar iemand die het goed durft zeggen, en het met de menschheid in het algemeen, en met Vlissingensch ingezetenen in het bijzonder regt, goed meent. Hoe is het mogelijk, dat men nog zoo barbaarsch zijn kan, om die kinderen, ongelukkig genoeg dat zij onderloos zijn, nog van hier naar de kolonie te zenden, waar zij niets leeren, en naar ziel en ligchaam bedorven er vandaan komen. Ik mag den president van het gesticht gaarne lijden, maar ik had niet gedacht, dat hij de man zijn zoude, zoo als de schrijver daar neerstelt, die met geweld die opzending doorgedreven heeft, en de regenten, als Chineseesche poppen, maar hebben geknipt. Wat doet men met zulke jabraers? Neen, een man als R. moest er insittin, die zonde de boel eens terget zetten, dat belooft ik u.

JAN. Wel PIET is dat doordraven. Ik heb u altijd voor een berevene den vent gehouden, die zich door het geschrift van den een of anderen ontevreden bediller maar niet zoo liet wegslaan, en voor hij oordeel valde eerst onderzocht wat waarheid ware. — Tot mijn spijt zie ik, dat gij ook al met den tijdgeest besmet zijt, om u door schoonschijnende woorden en holle theorien te laten vangen.

Uit liefde voor de waarheid doet het mij genoegen, dat deze zaak tusschen ons is ter sprake gekomen. Een neef van mij is, zoo als gij weet, regent van het arm-, gast- en weeshuis, geen vriend van de kolonie, en omdat ik zulks wist heb ik expres hem er naar gevraagd hoe of het kwam, dat de kinderen van Dycke moesten worden opgezonden, en daarop gaf hij mij ten antwoord, dat zulks was overeenkomstig de bepalingen en voorschriften door het stedelijk bestuur uitgevaardigd, den 4 mei 1849, om alle weezen, verlaten kinderen zijnde of in onrecht verwekt, naar de kolonie op te zenden, en dat alzoob president en regenten van het gesticht niet anders doen konden, dan de kinderen van Dycke, als verlaten kinderen, van Neuzen herwaards gekomen, op te zenden, terwijl zij nog op zich namen een vierde kind, slechts twee jaren oud, voor alsnog, om deszelfs jeugdigen ouderdom, eenigen tijd in het gesticht te behouden.

Had de schrijver R. aan zijne liefderijke uitboezeming daden gepaard; had zijn Christen hart niet slechts gesproken, maar gehandeld, dan had hij het opzenden der kinderen kunnen voorkomen, door in hun onderhoud, of zelf, of te zamen met anderen te voorzien, en alzoob het stedelijk bestuur ontlast van de kosten hunner verzorging en opvoeding; dan had hij gedaan als de weduwe Smaal, die hare kleinkinderen Oberliese, door den vader, na het afsterven der moeder, verlaten, weder heeft tot zich genomen, toen zij, na dezelve eerst aan het weeshuis te hebben opgedragen, de zekerheid van derzelver opzending naar de kolonie verkreeg; dan had hij het lofwaardig voorbeeld gevolgd van den heer Korn. Blunk, in deze stad, die den wees Gysbertus de Lange, uit de kolonie alhier met verlof aanwezig, opdat hij derwaards niet zoude behoeven weder te keeren, geheel heeft genaderd en het weeshuis voor alle verdere aanspraak tot verzorging en opvoeding gevrijwaard; dan had hij gedaan als onderscheidene

andere ingezetenen dezer stad, die, uit betrekking tot weezen in de kolonie, deze voor hunne rekening hebben genomen.

En niet alleen dat president en regenten van het gesticht tot de opzending verplicht waren, het belang van de stad, een goed en zuinig beheer van de gelden door de ingezetenen, tot voorziening in de behoefte bijeengebracht en het betuur toevertrouwd, vorderde ook die opzending. De directie van het gesticht heeft, ten gevolge van bestaande contracten, met het bestuur der Maatschappij van Weldadigheid, op het oogenblik in de kolonien zeven vrijplaatsen, en terwijl de opgezonden verlaten kinderen van Dycke kunnen berekend worden alhier in het weeshuis p. m. f 100 ieder per jaar te kosten, zijn zij nu in de kolonie buiten kosten van het gesticht of bestuur, en wordt aldaar voor hen niets betaald.

Zie daar nu de ware toedragt der zaak. Wat zegt gij er van? **PIET.** Wel vricnd, in dank er u voor dat gij mij dat zoo eens hebt verteld. Neen, in den stand van zaken, zoo als gij die voorstelt, konden president en regenten niet anders handelen. Zij hebben bij mij hunne eer terug, en het spijt mij, dat ik een enkel oogenblik hen heb verongelikt; maar wie kon toch ook denken dat de schrijver R., zoo maar, zonder eenig voorafgaand onderzoek, ik wil niet zeggen ter kwador trouw, maar toch alles behalve eerlijk, beschuldigingen zoude rond zich werpen, ten laste van mannen, wier bekend karakter wel der moeite waard ware om eerst eens naar de redenen hunner handelwijze te vragen, alvorens hen in een hatelijk daglicht te trachten te plaatsen bij hunne mede-ingezetenen, welke de schrijver R. zeer goed weet vooringenomen te zijn tegen de maatschappij van weldadigheid.

JAN. Wie zoude zulks denken? — Ja, men kan tegenwoordig alles denken, en zeker wel het minste vertrouwen de fraaie voorstellingen ten behoeve van de mindere klassen en der armen. O! te dikwerf gelijken zo op gepleisterde graven, van buiten fraai voor het oog, maar van binnen onrein en vuil, en verbergen nauwer en kwaadaardigheid, of een laakbaar eigenbelang. Het zijn niet degenen die roepen Heere! Heere! die zullen ingaan in het Koninkrijk der Hemelen. Kende schrijver R. de geest der Christelijke liefde, en wenschte hij in dien geest te handelen, dan zoude hij onderzoeken alvorens te oordeelen en te veroordeelen; dan zoude hij van liefdelooze of verkeerde handelingen, door bescheidene opmerkingen en vertoogen, daar, waar het te huis behoorde, trachten terug te brengen en dezelve voorkomen. Gueno Courant-artikels, hatelijk in strekking, en alleen zichzelf verheffende, zoude hij schrijven. Als hij zelf wat meer de hand op het hart legde, en zijne handelingen onderwierp aan de inspraak van het geweten, dan zoude hij leeren, dat voor den zelfstandigen braven man niet, als voor den tooneelspeler, de werken alleen is op het effect, en het bidden op hoeken der straten verafschuwen; — dan zoude hij de waarde leeren van het woord: „de conc hand wote niet wat de andere doet;” — dan zoude hij niet liefdeloos veroordeelen wat hij niet kent.

Ik ben ook geen voorstander van de Maatschappij van Weldadigheid, en geloof dat hare inrigting veel te wenschen overliant; maar uit eenige teruggekeerde kinderen, wier opvoeding mislukt of niet in don geest onder mede-ingezetenen is ingerigt, een gansch afkeurend oordeel te vellen, is dunkt mij zeer gewaagd.

Als schrijver R. nu zoo onbekoekt oordeelt over hetgeen in zijne stad, onder zijn bereik geschiedt, hoe zal men hem dan vertrouwen in aangelegenheden van elders. Dan zoude hij niet laag vallen op president en regenten van het gesticht, en hunne handelingen in een hatelijk daglicht plaatsen.

Ik ben ook voor openbaarheid, en die wat verdicht die moet wat hebben. Maar als men beschuldigt dan moet men dat doen in billijkheid en met kennis van zaken, en waar leverf schrijver R. nu het bewijs van willekeur in de handelingen van den president en leden van het gesticht? waar het blijkt, dat zij het hooge gewigt hunner betrekking niet kennen? waar het bewijs dat regenten zich lafhartig aan de uitspraak van den president onderwerpen? Hij weet niet, wat hij zegt, want hij is onbekend met de bestaande bepalingen en voorschriften die de handen van president en regenten binden. Hij weet niet, dat de opgezonden in de kolonie voor niet worden verzorgd en opgevoed, terwijl zij hier p. m. f 300 zonden kosten. Hij is onbekend met de behandeling en het beleid der zaken, want dan zoude hij weten, dat in eenon tijd dat alles gereguleerd wordt, geen willekeur kan bestaan. En ook de personen kent hij niet, want dan zouda hij, noch over den president, noch over de regenten een oordeel uitspreken, zoo ongunstig, als hij het daar heeft nedergeschreven.

Maar wanneer van willekeur en aanmatiging sprake is, zoude dan hier wellicht het spreekwoord niet gelden: „Zoo als de waard is, vertrouwt hij zijne gasten.”

Droombeelden, en niet anders zijn het dus, van zijne verhitte en bedorven verbeelding, uitgekraamd door den schrijver R., om eenige tooneelkunstige zinsneden aan den man te brengen.

En nu nog een enkel woord over het slot. Was het eerste zonder kennis van zaken en hatelijk geschreven, de daarstelling van het aangegeven fonds is ondoelmatig en bezwaarlijk te verwerpen. Schrijver R. schijnt van het denkbeeld te zijn uitgegaan, dat de weezen onvoorwaardelijk in Vlissingen naar de kolonien der Maatschappij van Weldadigheid worden verzonden. Het zijn echter alleen verlaten kinderen, en die in onrecht verwekt. Het is waar, dat die kinderen niet kunnen verantwoorden wegens de slechte handelwijze hunner ouders, Ik wil hier niet beoordeelen de juistheid van den maatregel, door het bestuur genomen, wellicht in het belang der zedelijkheid. Maar ik wil alleen u doen opmerken, dat het niet zijn die weezen, waarvan de schrijver R. zegt: „verbannen uit de stad, waar gij het eerste „lyvenaalich aanschouwdet, van de plaats waar uwe dierbare ouders „den laatsten ademtocht lieten;” en dat, hoe gaarne vele den penning der weduwe zonden ten offer brengen om de laatstebedoelde weezen in hunne moederstad terug te houden, wellicht de zienwijze zoude worden gedeeld van het bestuur, en niets worden bijeengebracht ten behoeve van eerstgemelden.

In het lot der weezen in het algemeen wordt van stadswegen voorzien, en wel zoodanig, dat men zich geen onderzoek deswegens behoeft te maken.

Ondoelmatig zoude ik het noemen, de oprigting van een fonds om te voorzien in de terghouding van verlaten kinderen en in onrecht verwekte weezen, daar, dank zij der liefde van ouders en bloedverwanten, de opnemng der ongelukkigen zelden wordt verlangd, en mogt zulks het geval zijn, alsdaan eene tijdelijke bijdrage, op het oogenblik dat het doelmatige der hulp gevoeld wordt en het medelijden levendig is, best in de behoeften zoude kunnen voorzien.

Moeijelijk ook te verwerpenlijken is de aangegeven maatregel, want hoe toch kan schrijver R. hoop voeden op de daarstelling van een fonds tot het beoogde doel, bij den algemeenen geest die alom heerscht, dat stads kas daar is, om in aller behoeften te voorzien. De armbesturen gaap gebukt onder een last van zorgen tot voorziening in de behoeften der armen, en op welke wijze worden zij door de christelijke liefdadigheid geschraged?

Ik wil niemand beoordeelen in eene zaak tusschen God en het geweten: maar ik vraag het u, wat brengen de collecten op? en wat hebbe men dus van eene zaak als deze te verwachten?

PIET. Hoor vriend, gij hebt mij geheel overtuigd. Ik zie al het verkeerde in van het schrijven van R., en geloof waarlijk, dat al die fraaie woorden meer het doel hebben om de aandacht op zichzelf te vestigen en anderen in een verkeerd daglicht te plaatsen, dan wel het algemeene welzijn te bevorderen. Hij schijnt zich zoo wat de ster in het duister te wanen, die den regten weg aanwijst. Is hij zijner zaak niet beter kundig, dan zal hij dikwerf blijken een dwaallicht te wesen.

Wat het fonds betreft, ik vond dat plan nog al mooi; maar op de keper beschouwd heeft het ook niet veel om het lijf; want gij hebt gelijk, dat het alleen de verlatene kinderen en onechte weezen betreft, zal het over het geheel geen bijval vinden, en daarbij houden de menschen in het algemeen meer van praten dan van doen. Ik heb ook wel gedacht de stad moet geven; maar daar zijn de fondsen ook beperkt, en het bestuur kan dus almede niet verder springen dan de stok lang is. Is er voor de armen meer behoefte dan waarin de stad kan voorzien, dan moet de christelijke liefdadigheid te hulp komen, ieder in zijn kerkgenootschap, en daartoe is dan waarlijk meer reden dan tot het geven van bijdragen tot oprigting van het fonds door schrijver R. bedoeld.

Het gesprek nam daarop eene andere wending en korten tijd daarna scheidden de vrienden van elkander.

VLISSINGEN, 31 Augustus 1852.

TER DRUKKERIJ VAN DE GEBROEDERS ABRAHAMS.